

Анотація міжфакультетської дисципліни за вибором

Інформація для студентів

Назва дисципліни	Геодемографія
Викладач	Сегіда Катерина Юріївна доктор географічних наук доцент кафедри соціально-економічної географії і регіонаознавства факультету геології, географії, рекреації і туризму ауд. 3-62 (адміністративний корпус ХНУ імені В. Н. Каразіна), тел. +38 (057) 707-52-74, +3800957178082
Курс та семестр, у якому планується вивчення дисципліни	2 курс 3 семестр Обсяг: 3 кредити, 90 годин (у тому числі – 32 години лекційних занять)
Факультети (навчально-наукові інститути), студентам яких пропонується вивчати дисципліну,	Усі факультети
Перелік компетентностей та відповідних результатів навчання, що забезпечує дисципліна	- розуміння сутності та місця геодемографії в системі наук; особливостей збору та аналізу даних про населення, статистичний облік та обробка інформації; - знання про - населення та його структуру, основні чинники та етапи заселення та формування розселенської мережі в регіонах світу та в Україні, - розселення населення, населені пункти та системи розселення, їх розвиток, моделей просторового розвитку територій; - відтворення населення та його складові, чинники їх змін та територіальні особливості, - демографічний перехід, демографічну поведінку, демографічну безпеку; - міграційні процеси, провідні їх чинники та найбільші напрями в світі; - володіння методами геодемографічних та соціодемографічних досліджень, застосування математико-статистичних методів для відбору, обробки та аналізу демографічної інформації; прогнозування та моделювання; - вміння - аналізувати часові та територіальні особливості окремих демографічних процесів, визначати чинники та причини, оцінювати ситуацію та прогнозувати подальші зміни; - складати геодемографічну характеристику територій різних ієрархічних рівнів, визначати ключові риси демографічного потенціалу, соціальної та демографічної безпеки, - виконувати просторовий та часовий аналіз, прогноз і моделювання соціальних, міграційних, демографічних та розселенських процесів; - розробляти шляхи регулювання соціальних,

	міграційних, демографічних та розселенських процесів на локальному, регіональному, національному та глобальному рівнях.
Опис дисципліни	
Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни Максимальна кількість студентів, які можуть одночасно навчатися Теми аудиторних занять та самостійної роботи	50 студентів Геодемографія як наука. Становлення геодемографії як науки. Місце та значення геодемографії серед інших наук. Структура геодемографії. Об'єкт і предмет дослідження геодемографії. Функції та завдання геодемографії, їх розширення як основа розвитку науки, розширення її предметно-об'єктної області. Поняттєво-термінологічний апарат. Методологічний інструментарій геодемографії. Демографічні коефіцієнти та їхня стандартизація. Джерела демографічної інформації. Діяльність ООН та інших міжнародних організацій у вивченні та статистичному обліку населення світу, регулюванні демографічних процесів. Напрями досліджень та прикладне значення геодемографічних досліджень. Населення та його структура. Основні поняття та сучасні концепти. Чисельність населення світу, головні особливості його розміщення. Етапи заселення, умови і чинники формування системи розселення населення. Регіональні особливості, причини та чинники розміщення населення, проблеми викликані його диференціацією. Поняття складу населення. Класифікація його за етнічними, національними, лінгвістичними та релігійними ознаками. Передумови їх становлення, визначення територіальних особливостей. Структурне різноманіття населення як реалії сучасного світу. Переваги та загрози структурного різноманіття населення, можливі конфлікти та їх врегулювання. Територіальна організація населення. Основні поняття та сучасні концепції розселення населення, системи розселення, територіальної організації населення. Соціальні та демографічні аспекти розселення населення. Соціальні функції поселень. Форми та чинники розселення. Міське та сільське розселення. Урбанізація як соціально-географічний процес, її основні етапи, тенденції та наслідки. Поняття та концепції світових міст. Особливості розселення населення у світі та в Україні, моделі просторового розвитку територій та їх вплив на соціально-демографічні процеси. Відтворення населення. Демографічні процеси та структури. Основні поняття відтворення населення, демографічних процесів, структур, поведінки. Поняття народжуваності населення, чинники, геопросторові особливості. Поняття смертності населення, чинники,

	геопросторові особливості. Статеві-вікова та шлюбно-сімейна структура населення. Концепції соціально-демографічного розвитку, першого, другого та третього демографічних переходів. Моделі демографічної поведінки населення. Сучасні тенденції відтворення населення та демографічних процесів, їх складові, чинники їх змін та географічна обумовленість. Демографічна політика. Міграційні процеси. Основні поняття міграції, міграційних процесів, міграційного переходу, міграційної поведінки. Концепції міграції населення. Моделі міграційної поведінки населення. Міграція населення, соціальні особливості та наслідки. Напрями міграційних процесів в Україні та світі, причини їх виникнення, соціально-економічні наслідки та геопросторові особливості. Особливості сучасних міграцій населення у світі. Проблема біженців та переселенців. Чинники трудової діяльності та міграційної поведінки населення. Трудові міграції. Вимушені міграції. Міграційні процеси в Україні. Регіональна диференціація міграції. Внутрішні переміщення в Україні. Проблеми міграції населення. Міграційна політика. Демографічний потенціал. Основні поняття та сучасні концепції демографічного потенціалу, відтворювального потенціалу, людського потенціалу, людського капіталу. Ключові риси демографічного потенціалу. Якість населення. Відтворювальний потенціал. Діяльнісний потенціал. Система соціального управління відтворенням населення. Індекс якості населення. Євгеніка та євгенічні рухи. Рівень та якість життя населення. Система індикаторів. Безпека життєдіяльності населення. Національна та регіональна безпека. Соціальна та демографічна безпека. Особливості та складові геодемографічного потенціалу територій з урахуванням кількісних та якісних характеристик. Демографічне прогнозування та моделювання. Основні поняття та методологія демографічного прогнозування й моделювання: сутність, методи, етапи, задачі. Класифікація демографічних прогнозів. Методи оцінки чисельності населення. Прогнозування і моделювання соціальних, міграційних, демографічних та розселенських процесів. Заходи регулювання соціальних, міграційних, демографічних та розселенських процесів на локальному, регіональному, національному та глобальному рівнях. Демографічна та міграційна політика. Моделі демографічної та міграційної політики, заходи її на національному, регіональному та локальному рівнях для формування людського потенціалу через нівелювання демографічних проблем. Мова викладання. Українська